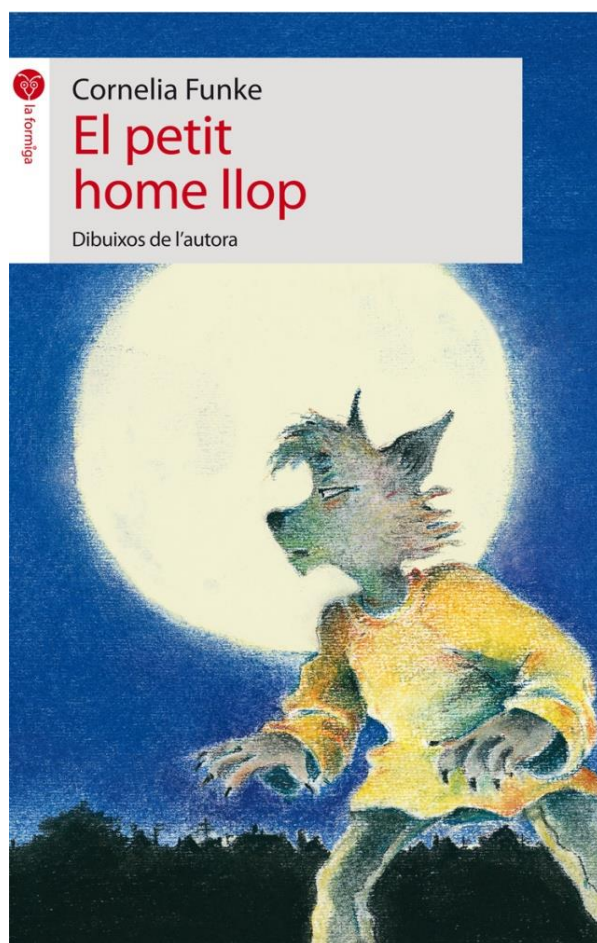

EL GUST PER LA LECTURA 2018-2019

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE MITJÀ

EL PETIT HOME LLOP
CORNELIA FUNKE

GUIA DIDÀCTICA

El Gust per la lectura 2018-2019
Cicle mitjà d'educació primària

EL PETIT HOME LLOP GUIA DIDÀCTICA

Sub-direcció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

M. Pilar Arnáiz Pérez

Maig de 2018

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Què podeu trobar en aquesta guia?.....	4
3. Presentació d'El petit home llop	4
4. L'autora i il·lustradora: Cornelia Funke.....	5
5. En què es fonamenta la proposta didàctica?.....	7
5.1. L'ambient de lectura	7
5.2. Les modalitats de lectura.....	7
5.3. Parlar sobre la lectura	10
5.4. El procés lector. Estratègies de lectura	11
5.5. Transversalitat de la proposta	11
5.6. El meu cau secret, quadern d'escriptura personal	11
5.7. Lèxic i llenguatge literari	12
5.8. Compromís lector. Mission book	14
5.9. Reflexió metacognitiva	14
6. Guia d'activitats del quadern de l'alumne	15
6.1. Abans de començar a llegir	15
6.2. Mentre llegim.....	17
6.3. Després de la lectura.....	24
7. Altres recursos.....	27
8. Quadre resum d'activitats	29
9. Bibliografia i webgrafia.....	33

1. Introducció

El programa El Gust per la Lectura té per objectiu global la formació de bons lectors i lectores. El gust per llegir és una actitud emocional que es desenvolupa condicionada per l'experiència que hagin tingut els infants i joves amb els llibres al llarg del temps. Forma part de la nostra tasca i la nostra responsabilitat com a docents col·laborar en la construcció d'aquesta actitud. Ho aconseguirem en major o menor grau en funció del valor i la importància que nosaltres mateixos atorguem a la lectura, i de la nostra capacitat per encomanar aquesta afició i captivar els alumnes a partir de les situacions que hem creat a l'aula.

Doncs què esperem?

Transformem el moment de llegir en un moment únic que transporti l'alumne fora de les parets de l'aula! És en aquesta línia que hem situat aquesta guia, amb l'objectiu que els alumnes puguin descobrir nous mons i vivències que els aportin estones plaents i estimulants, que puguin conèixer un nou llibre que els ajudi a millorar el seu nivell lector i, alhora, que puguin créixer personalment.

La guia didàctica que teniu a les mans és una proposta, que més que imposar vol suggerir, de manera flexible. No hi ha res més gratificant per al docent que crear la seva pròpia guia per acompanyar l'alumne en aquesta aventura: no cal que seguís fil per randa totes les activitats que presentem. Llegiu, trieu, cerqueu i creeu el vostre propi material, tenint en compte les necessitats, les possibilitats i les preferències dels alumnes. D'aquesta manera l'aventura de gaudir de la lectura serà doble; la dels vostres alumnes i la de vosaltres mateixos.

2. Què podeu trobar en aquesta guia?

La guia està estructurada en tres parts: la primera presenta el llibre *El petit home llop* i de l'autora, Cornelia Funke, la segona desenvolupa les bases que fonamenten la proposta didàctica i la tercera descriu les activitats del quadern de l'alumne.

3. Presentació d'El petit home llop

El petit home llop relata la història de l'Arnau, més conegut per Arna, i la seva millor amiga, la Lina.

Quan l'Arna i la Lina tornen un vespre del cinema per un carreró fosc, es troben un gos d'ulls grocs que mossega l'Arna a la mà. A partir d'aquell moment, el cos del nen comença a canviar, i en conseqüència, tot el seu món.

L'Arna es mira al mirall i veu que els ulls se li han tornat groguencs i que té un munt de pèl a la cara. La veu també li canvia, ara és més ronca i greu; desenvolupa un sentit de l'olfacte extraordinari i comença a tenir una gana desmesurada. En realitat qui l'ha mossegat no era un gos, sinó un llop.

La Lina i la seva mestra, la senyoreta Estruch, l'ajudaran. A mesura que s'acosta la lluna plena, el llop que hi ha dins l'Arna creix cada cop més salvatge. Només tenen dos dies per trobar una solució.

El petit home llop és una història plena d'imaginació, que recrea un tema molt recurrent en el cinema de terror: el llegendari home llop. Però, malgrat el títol, no es tracta d'una novel·la de por, sinó d'aventures i d'intriga.

Entre d'altres, cal ressenyar alguns aspectes d'interès:

- Malgrat que és una història fantàstica, combina l'aventura amb els fets quotidians.
- El llenguatge emprat facilita la comprensió de la història de l'Arna.
- L'acció transcorre en un parell de dies, però la història és àgil, amb un text narratiu en què abunden els diàlegs.
- El llibre conté una reflexió important sobre el valor de l'amistat i com les adversitats i els contratemps, de vegades, serveixen per obligar-nos a afrontar les pors, confiar en un mateix i sentir-se més segur.
- *El petit home llop* ofereix la possibilitat que els lectors identifiquin les actituds i comportaments positius dels protagonistes, com per exemple l'amistat, la perseverança i la voluntat de trobar solucions als conflictes amb què es van trobant, sense perdre mai la confiança personal.
- Un altre aspecte interessant és que els alumnes també es poden sentir identificats amb alguns trets del protagonista.

4. L'autora i il·lustradora: Cornelia Funke

Cornelia Funke és una escriptora alemanya de literatura infantil i juvenil, nascuda el 10 de desembre del 1958 a Dorsten, Westfàlia. Autora de vendes milionàries a tot el món, Funke amb freqüència ha estat comparada amb l'escriptora britànica J.K. Rowling, autora de la saga de Harry Potter.

De petita volia ser astronauta. També desitjà convertir-se en pilot o viure amb els pellores. Quan era petita, hi havia un dia a la setmana que era màgic per a ella: el dia de la visita, amb el seu pare, a la biblioteca municipal del seu poble, per demanar una pila de llibres. Per poder arribar a les lleixes hi havia una escala de cargol. Per a Cornelia la biblioteca era com una caseta dalt d'un arbre.

Va estudiar Pedagogia i il·lustració a la universitat. Va treballar tres anys com a treballadora social per a nens desfavorits. Durant aquest temps va tenir la idea d'escriure històries per a infants. També va treballar com a dissenyadora de jocs de taula i il·lustradora de contes infantils. Però l'avorrien les històries que havia d'il·lustrar, de manera que es va animar a escriure els seus propis contes. Als trenta-cinc anys comença a dedicar-se a l'escriptura de manera regular. Necessitava escriure, dibuixar i dissenyar.

Abans de traslladar-se als Estats Units, treballà per al canal alemany ZDF, escrivint guions per a la televisió. El maig de 2005 es traslladà d'Hamburg a Los Angeles amb el seu marit, Rolf, i els seus fills, Anna (nascuda el 1990, que llegia tots els seus llibres

abans de la seva publicació) i Ben (nascut el 1994). El seu home va morir d'un càncer el 2006, quan només feia un any que vivien a Los Angeles.

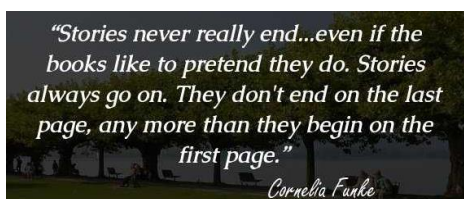
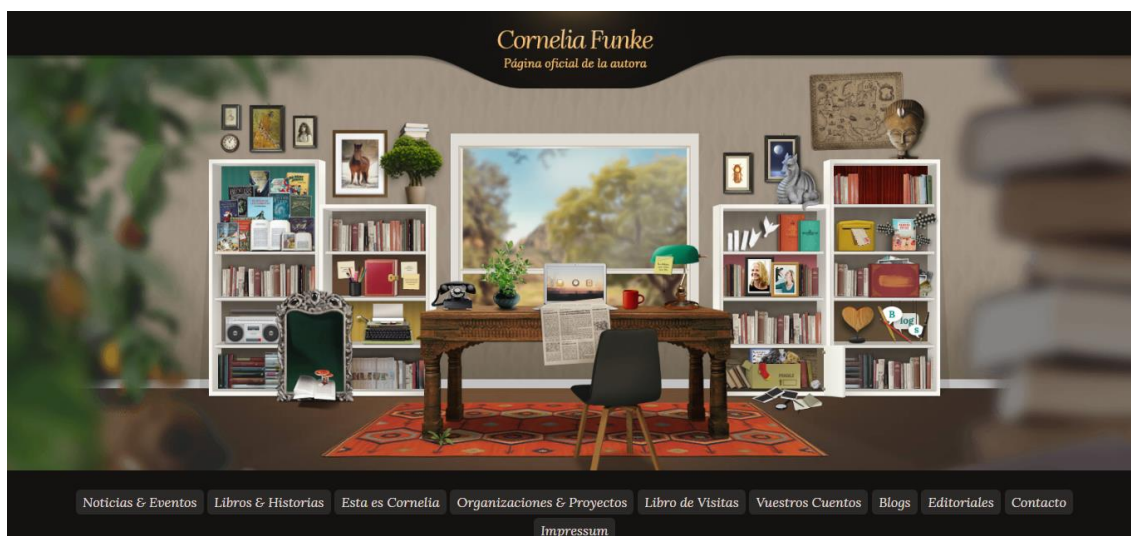
El primer èxit internacional li va arribar amb la publicació, l'any 2000, de la novel·la d'aventures i intrigues *El senyor dels lladres*. Després va seguir amb la trilogia *Món de tinta*, formada per les novel·les *Cor de tinta* (2003), *Sang de tinta* (2005) i *Mort de tinta* (2007). Aquesta trilogia la va consolidar com a escriptora i la va convertir en una de les cent persones més influents del món, segons la revista *Time*. Algunes de les seves obres s'han portat al cinema i al teatre.

En l'obra de Cornelia Funke destaquen molts altres llibres d'èxit, com ara *El cavaller del drac*, la sèrie «Les gallines boges», a més de títols com *Quan el Pare Noel va caure del cel*, *Igraine la valenta*, *Deixeu en pau la Mississipi!*, *No hi ha galetes per als follets*, *El lladre de gorres*, etc.

«Reckless» és la sèrie més nova de l'autora. Narra les aventures en un món paral·lel fantàstic al qual s'accedeix a través d'un mirall. En formen part els llibres *Carn de pedra* (2010), *Ombres vivents* (2012) i *El fil d'or* (2016).

En total, la seva bibliografia comprèn una quarantena de llibres, que han estat traduïts a més de trenta idiomes. Ha rebut nombrosos premis, sobretot a Alemanya (*Cor de tinta* fou guardonat el 2004 com el millor llibre de literatura juvenil) i als Estats Units, on l'autora té un gran reconeixement.

Funke té una pàgina web molt interessant. <http://www.corneliafunke.com/es> [Consulta: 09/07/2018].

Les històries no acaben mai... encara que els llibres sí que s'acabin. Les històries continuen sempre. No acaben a l'última pàgina, ni comencen a la primera.

Cornelia Funke

5. En què es fonamenta la proposta didàctica?

5.1. L'ambient de lectura

Pensem per un moment quin és el nostre lloc preferit per llegir

Per poder desenvolupar el gust per la lectura cal crear un clima especial. Diem clima en sentit ampli. Cal un espai, no només físic, sinó també curricular. Un temps, unes hores setmanals. Un temps que, probablement, si volem seguir la proposta, implicarà deixar de fer altres activitats. La proposta didàctica ha estat elaborada d'acord amb el currículum de Primària, tenint en compte que l'hàbit lector s'ha d'introduir amb un enfocament lúdic i gratificant, però amb la consciència que a través de la lectura també s'aprenen diferents continguts. El treball d'*El petit home llop* fa possible abordar aprenentatges competencials.

Si, com diu Emili Teixidor, la lectura s'encomana per seducció, hem de proporcionar una atmosfera que faciliti un clima afectiu, relaxat, càlid, que propiciï la lectura i la faci agradable. Hi ha moltes maneres de crear aquest ambient i cada docent haurà de buscar quina s'adapta millor a les seves circumstàncies. Potser s'hauran de crear certes litúrgies, com canviar de lloc o d'aula, o bé, modificar la distribució física d'aquesta perquè els alumnes estiguin còmodes, tancar tots els llums i encendre'n un de sobretaula, posar una música suau o d'intriga...

Quan parlem d'ambient, també ens referim a crear un espai viu degudament decorat on poder recopilar i plasmar aspectes que van sorgint en el transcurs de la lectura i treball del llibre: objectes característics dels personatges o dels llocs, fotografies dels personatges i dels espais, exposició d'altres llibres o materials relacionats (pel·lícules, contes, imatges, jocs, disfresses...), propostes plàstiques que poden sorgir a mesura que s'avança en la lectura, etc.

També es poden guarnir diferents capsos, que es col·locaran en aquest espai: una per desar les paraules o frases que els hagin cridat l'atenció o agradat, una altra amb sentiments o preguntes que els va generant la història, una altra amb possibles solucions als conflictes que s'hi plantegen...

Però es pot fer un pas més i recrear un ambient d'aventura dins de la classe o bé en una aula annexa on es pugui mantenir durant una temporada, mentre duri l'activitat. Amb relació al llibre de Funke, us proposem construir un amagatall, l'amagatall de la Lina, que també esdevindrà el cau del llop. El cau pot consistir en la construcció d'una senzilla tenda de campanya amb capsos de cartró. Les seves parets també ens poden servir per enganxar-hi tota la informació recollida al voltant del llibre. Depenent de l'espai disponible, aquest cau pot esdevenir un racó de lectura autònoma.

5.2. Les modalitats de lectura

La proposta està pensada per a alumnes de cicle mitjà. En aquest nivell educatiu, els alumnes, en general, ja llegeixen de manera força autònoma, però és imprescindible treballar la fluïdesa en la lectura.

Suggerim diferents formes de lectura: compartida i autònoma. El paper del mestre és clau en totes dues modalitats: ha d'actuar d'intermediari, d'animador, de dinamitzador, de creador d'un ambient que convidi a gaudir de la lectura.

Lectura compartida

Implica la interacció entre els lectors per parlar del que s'ha llegit. Dins d'aquesta modalitat es proposen activitats de:

- Lectura del docent
- Lectura en veu alta i dramatitzada per part de l'alumnat: en parella o en grup petit.

a) Lectura del docent

Amb quina freqüència els alumnes ens senten llegir a nosaltres textos que no siguin enunciats d'exercicis?

Un nen només pot saber què vol dir llegir amb fluïdesa veient com ho fan els lectors experts. No es pot aprendre a llegir bé si no se sent llegir correctament. Llegir en veu alta als nens i nenes és essencial per ajudar-los a convertir-se en bons lectors. El mestre és el model de lectura per excel·lència. És molt probable que una gran part del nostre alumnat no disposi d'un model lector fora de l'escola i, per aquesta raó, és imprescindible dedicar un temps a fer dels alumnes una audiència de la lectura del mestre. Escoltar com es llegeix no és una tasca passiva.

El mestre ha de ser model lector, ha de regalar moments de lectura, ha de compartir llibres i n'ha de parlar. Amb la seva lectura, el mestre ha d'aconseguir que els alumnes entrin en el món del nostre protagonista.

Volem aconseguir que la lectura d'*El petit home llop* esdevingui una invitació a un món màgic, ple d'aventures, on els alumnes puguin imaginar, crear i identificar-se. Per aquest motiu, recomanem que la lectura del primer capítol la faci íntegrament el docent.

b) La lectura en veu alta dels alumnes

Us en recordeu, de quan de petits hàviem de llegir en veu alta davant de tota la classe?

Tots tenim records de l'experiència de la lectura en veu alta que es feia a les aules quan anàvem a escola, i probablement per a molts de nosaltres no van ser gaire plaents. La lectura en veu alta és una de les activitats que poden ser més determinants a l'hora de construir la imatge com a lectors (autoconcepte lector). Per tant, cal ser molt curiosos quan plantejem activitats d'aquesta mena. Quan un llegeix per als altres, la preparació de la lectura és imprescindible. L'objectiu és que obtinguin plaer tant el que llegeix com el que escolta. No volem provocar malestar als alumnes posant-los en una situació incòmoda. Per això és important ensenyar-los a preparar i assajar la lectura en veu alta, i evitar situacions on hagin de llegir de forma improvisada. El modelatge del docent i les pràctiques compartides en gran grup són activitats clau perquè l'alumne després sigui capaç de fer-ho sol. Algunes orientacions que es poden donar:

- Llegir el text en silenci mirant d'entendre'l.
- Subratllar o encerclar les paraules menys conegudes, i repetir-les en veu alta unes quantes vegades.
- Encerclar els sons que costen de pronunciar o que fan llegir més a poc a poc.
- Buscar i assajar els signes de puntuació: punts, comes, signes d'admiració, interrogació...
- Jugar una mica amb la intensitat de la veu per donar expressivitat al text. Si cal, es poden subratllar les paraules que es vulguin emfasitzar més.
- Vocalitzar: llegir amb un llapis a la boca per fer l'esforç que se'ns entengui.
- Assajar la lectura tot sol.
- Rellegir el text en veu alta i en silenci.
- Gravar-lo.
- Assajar la lectura davant d'algú (posició del cos, velocitat, to de veu...).

Lectura en parella

L'objectiu de la lectura en parella és que un alumne llegeixi a l'altre. Els alumnes decideixen quina part llegirà cadascun, l'assagen, s'ajuden i, si es considera adient, ho poden llegir en veu alta per a tota la classe.

Lectura dramatitzada

L'objectiu d'aquesta modalitat de lectura és transmetre el que explica la història amb expressivitat. Es tracta de preparar la lectura d'un capítol o fragment per a diverses veus. Un grup de tres o quatre alumnes l'assagen junts i després la interpreten. Normalment, quan es dramatitza d'aquesta manera, s'inclou un narrador i es reparteix el diàleg dels personatges entre els membres del grup.

El fet de preparar-se una lectura per ser dramatitzada implica que l'alumne ha de rellegir el text, que els companys col·laborin i s'ajudin entre ells i que rebin el suport i les orientacions del docent. Tots aquests factors fan que l'alumne cada vegada tingui més confiança en la seva lectura, se'n senti més satisfet i llegeixi millor, la qual cosa revertirà en el seu autoconcepte lector i el gust per llegir.

El petit home llop és una lectura adequada per practicar aquesta modalitat, ja que no té gaire dificultat, conté diàlegs entre els diversos personatges, que permetran desenvolupar les destreses expressives dels alumnes, i també parts narratives, que llegirà un narrador, en un to més neutre. Un mateix fragment el poden preparar i llegir diferents grups d'alumnes. Si a classe proposem relectures aïllades i sense cap finalitat concreta correm el perill de convertir la lectura en una activitat monòtona. A diferència d'aquestes, les lectures dramatitzades no resulten feixugues ni avorrides perquè els alumnes estan engrescats per escoltar com interpreten els altres companys un mateix fragment. Són un bon recurs per despertar l'interès tant dels que llegeixen com dels que els escolten.

Lectura autònoma i individual

Pensem que la lectura individual d'un llibre és una activitat personal que proporciona un gaudi intransferible? Propiciem aquest moment amb els infants?

Entenem per lectura autònoma la lectura silenciosa en què és el mateix alumne qui va llegint al seu ritme, sense cap mena de pressió emocional. Suposa un esforç menor i permet que es concentri més en la comprensió. La lectura autònoma millora el desenvolupament de l'hàbit lector i l'autoimatge de persona lectora.

S'ha fet una proposta de lectura autònoma i individual d'alguns capítols d'*El petit home llop*. Els alumnes disposaran d'un temps dins l'horari escolar per poder fer-ne la lectura. Però, ¿què hauríeu de fer vosaltres mentre els alumnes llegeixen durant aquest temps de lectura autònoma? Doncs, tenint en compte el que hem esmentat anteriorment, la importància del model lector, hauríem de llegir com els nostres alumnes. També hem d'oferir-los un bon model de lectura silenciosa.

Encara que la lectura sigui individual, és recomanable fer aturades per anar compartint els fragments llegits i construint tots junts la comprensió.

5.3. Parlar sobre la lectura

Parlem amb les nostres amistats de les lectures que fem?

La lectura autònoma i individual sense parlar-ne després pot ajudar a la fluïdesa, però no desenvolupa el gust per la lectura.

Està comprovat que un dels factors que afavoreixen el gust per llegir són les interaccions orals al voltant de la lectura. I aquesta sensació segur que vosaltres també l'heu experimentat. El fet de poder compartir amb altres persones l'impacte que us ha provocat un llibre, el que us ha fet sentir, si us n'ha agradat el final, si a estones se us ha fet feixuc..., en resum, parlar-ne ajuda a crear vincles al voltant de la lectura i a consolidar-se com a lectors.

Dediquem unes quantes activitats del quadern de l'alumne d'*El petit home llop* a parlar sobre el llibre, a posar en comú les opinions i els sentiments que els suscita. Aquest temps per parlar del llibre no s'ha de confondre amb un temps de conversa centrada en el control de la comprensió del text, amb les preguntes habituals que se solen fer després d'haver llegit un text.

Fem un incís per recomanar la proposta d'Aidan Chambers. En el seu llibre *Dime* planteja un tipus de conversa literària especial, en què les interaccions dels alumnes en són el més important. Chambers proposa un seguit de preguntes que ajudaran a gestionar la conversa per arribar a assolir l'objectiu principal: parlar bé del que s'ha llegit. L'autor proposa que es parteixi de tres tipus diferents de preguntes. Les preguntes bàsiques són si els ha agradat o no, si hi ha alguna cosa que els hagi desconcertat i també aquelles dirigides a buscar connexions amb les seves

experiències personals o amb altres lectures. Després proposa que es continuï amb preguntes generals, que proporcionen comparacions i opinions que donen suport a la comprensió. Finalment, acaba amb les preguntes especials, que dirigeixen la conversa cap a peculiaritats que encara no han sorgit.

5.4. El procés lector. Estratègies de lectura

Som conscients que mentre llegim posem en marxa una sèrie d'estratègies lectores?

S'ha estructurat la lectura d'*El petit home llop* en tres moments, que coincideixen amb el procés lector: abans de llegir (en què l'objectiu és motivar, fomentar l'interès per la lectura, fer una primera aproximació i descoberta del llibre i de primeres hipòtesis sobre el seu contingut), mentre llegim (es pretén guiar l'alumnat a través de la lectura i reflexionar gradualment per construir conjuntament el sentit de la història) i després de llegir (on s'acaba reflexionant sobre la lectura).

Les sessions de lectura van acompanyades d'una proposta d'activitats per capítols que es poden ampliar o reduir en funció de la dinàmica lectora generada. Recordem que l'objectiu principal és desenvolupar el gust per la lectura i no fer tots els exercicis del quadern.

A través dels exercicis proposats volem treballar les diferents estratègies lectores: formular i comprovar hipòtesis, fer inferències, establir connexions, visualitzar, fer-se preguntes, recapitular, autoregular la comprensió i reorganitzar la informació per integrar-la.

5.5. Transversalitat de la proposta

Podem aprofitar la lectura d'un llibre per treballar continguts més enllà de l'àrea de llengua?

Les activitats proposades, tot i estar centrades en l'àmbit lingüístic, pretenen abordar altres àmbits com el de l'educació en valors, l'àmbit matemàtic, el coneixement del medi, l'àmbit artístic i el digital.

5.6. El meu cau secret, quadern d'escriptura personal

Hem pensat quants escrits fem al dia i de quina mena? Quins ens resulten plaents i estimulants?

La lectura i l'escriptura estan molt relacionades. S'ha volgut dedicar un espai per desenvolupar el gust per l'escriptura. Per aquesta raó us proposem un quadern annex, que hem titulat *El meu cau secret*. En acabar cada capítol del quadern *El petit home llop*, els alumnes trobaran una icona que els recordarà que poden escriure en el seu quadern d'escriptura personal.

L'objectiu d'aquest espai és que els nostres alumnes descobreixin el plaer de l'escriptura més lliure i espontània, menys planificada. Habitualment, una gran part de les activitats d'escriptura que proposem estan molt centrades en el tipus de text, en la seva estructura i en el procés d'escriptura.

Cadascun de nosaltres guardem al nostre interior milers d'històries, d'experiències i de moments que es poden convertir en escrits. Per què no aprofitem les vivències dels alumnes per experimentar i fer venir ganes d'escriure de manera lúdica i imaginativa?

L'escriptura personal permet desenvolupar els propis interessos temàtics. Els temes que es proposen en *El meu cau secret* estan vinculats als sentiments i als moments que viu el nostre protagonista. Els gustos, les preocupacions, els desitjos, els secrets, les emocions, en són alguns exemples. Segurament es poden sentir identificats amb el petit home llop, i podran buscar en el seu interior situacions viscudes sobre les quals vulguin escriure. Dedicarem també un espai perquè els alumnes que ho vulguin puguin compartir els seus escrits amb els altres.

5.7. Lèxic i llenguatge literari

Busquem cada paraula que desconeixem al diccionari?

A través de la lectura d'*El petit home llop* es pot ampliar de manera qualitativa i quantitativa el vocabulari dels alumnes i fer-los descobrir el llenguatge literari. Els haurem d'ajudar a fixar-se en alguns recursos que utilitza l'autora per donar més expressivitat i estètica a la lectura. En són exemples les comparacions, frases fetes i algunes metàfores. És interessant que coneguin i practiquin aquest tipus de recursos, que després poden anar incorporant als seus escrits.

Pel que fa al treball del lèxic, ens hi podem dedicar durant el procés lector: abans de llegir, mentre llegim i després de llegir. En aquesta guia trobareu algunes recomanacions per a cada capítol.

En alguns moments pot ser convenient presentar algunes paraules de vocabulari abans de lectura, sempre que conèixer-ne el significat sigui imprescindible per comprendre el capítol. Caldrà introduir els termes que els alumnes no podran deduir pel context o per l'anàlisi de la forma de la paraula. Al bloc 6 d'aquesta guia, on es recullen les orientacions per a les activitats del quadern de l'alumne, podeu trobar després de cada capítol un apartat anomenat *Vocabulari i expressions*. S'ha fet una proposta de les paraules i expressions que caldria comentar perquè els resulten difícils als alumnes de cicle mitjà.

Durant la lectura s'hauran de potenciar activitats que permetin a l'alumne deduir el significat de les paraules desconegudes. Serà una bona excusa perquè el docent faci modelatge de les estratègies que un lector pot aplicar davant d'una paraula desconeguda:

- Llegir més a poc a poc.
- Descompondre la paraula en parts per veure si n'hi ha alguna que doni alguna pista.
- Rellegir o avançar en la lectura per descobrir pistes sobre el significat de les paraules.
- Observar elements del context o entorn: imatges, esquemes, glossaris...

De vegades tendim a recomanar als alumnes que de seguida que no entenen una paraula, la cerquin al diccionari. Hauríem d'acostumar-los a utilitzar el diccionari en el cas que no puguin deduir la paraula pel context o per l'anàlisi dels seus components. En acabar la lectura del capítol i del llibre seria interessant preveure activitats posteriors de consolidació del lèxic.

En aquest sentit, proposem que cada alumne tingui un sobre individual que porti el nom de *Paraules i expressions que vull aprendre*. El sobre ha de ser personalitzat, pot ser de color i cada alumne el pot decorar lliurement. El docent pot tenir una capsa amb targetes de cartolines de diferents colors en un racó de l'espai de la classe dedicat al llibre. Es pot proposar que cada capítol tingui les targetes d'un mateix color.

Després de la lectura de cada capítol, al quadern de l'alumne es pot trobar una icona d'un sobre que recordarà a l'alumne que ha de triar dues o tres paraules o expressions noves que li han cridat l'atenció, que li agraden i vol aprendre. Escriurà cada una en una targeta i a la part del darrere pot fer una explicació del terme o expressió mitjançant un exemple o amb les seves paraules. Pot utilitzar o crear una imatge que exemplifiqui el mot o expressió. Seguidament introduirà la targeta al sobre personalitzat.

Per elaborar i dominar el vocabulari nou, cal oferir espais de conversa. Els alumnes haurien de poder parlar sobre els mots que van aprenent. En parelles, cada alumne mostrarà les paraules del seu sobre. Es poden fer activitats diferents: l'un pregunta a l'altre què volen dir les seves paraules o poden dir una frase amb les paraules triades. Al final de la lectura del llibre hauran après un important nombre de paraules i expressions noves.

A l'annex del quadern, poden trobar una activitat d'autoavaluació per comprovar quantes paraules i/o expressions han après. Suggestim que, un cop acabat cada capítol i abans de fer la tria de les noves paraules, revisin en parelles o en petit grup si recorden el significat de les paraules i expressions que havien seleccionat en capítols anteriors. Cada vegada que facin aquest exercici d'autoavaluació, apuntaran la data i el nombre de paraules que han après. El quadre d'autoavaluació està pensat perquè facin el registre de les paraules de cada capítol en dues dates diferents. D'aquesta manera podran constatar els seus progressos.

5.8. Compromís lector. Mission book

La lectura ha de servir per comprometre'ns socialment?

Sota la rúbrica *mission book* us proposem dur a terme un aprenentatge competencial, que fomenti l'esperit crític, que vagi més enllà de la lectura del llibre i pugui repassar bona part dels continguts transversals del currículum. Per aconseguir-ho caldria fer un petit treball d'investigació. Es partirà de la lectura d'un supòsit o cas, els alumnes hauran de formular hipòtesis, cercar diferents canals d'informació, elaborar i justificar el seu plantejament i arribar a unes conclusions. Aquest procediment bàsic servirà per realitzar futures recerques en els cursos més avançats.

El docent portarà a classe un sobre identificat amb el terme *Mission book*, un cas per resoldre. L'aprenentatge es basa en l'esquema de resolució d'un problema (ABP), plantejat com un dilema moral o ètic, que gira entorn d'un contingut que es desprèn de la lectura del llibre. Aquest cas ha de permetre encetar un debat, treballar en equip, respectar els torns de paraula, arribar a acords, prendre decisions i posicionaments consensuats. En definitiva, es tracta d'un aprenentatge democràtic i competencial.

5.9. Reflexió metacognitiva

Ens aturem mai a reflexionar sobre què estem fent i com millorar?

Un dels objectius en educació és el desenvolupament de l'autonomia de l'alumnat, però com podem ensenyar a l'alumne a ser autònom?

És necessari fer-los conscients del propi procés d'aprenentatge. Això vol dir que no n'hi haurà prou a ensenyar determinats continguts i estratègies, cal que fomentem una dimensió més interna, la dimensió metacognitiva, que els permeti avançar cap a l'autoregulació. Si l'alumne no reflexiona sobre els propis coneixements, no serà prou competent per autoregular-se.

En l'àmbit de la lectura, es tracta de fomentar la reflexió sobre el propi procés lector i el que aquest comporta. Els alumnes s'han de conèixer millor com a lectors, han de saber identificar les seves dificultats en la lectura, les seves habilitats, i reflexionar sobre què poden fer per llegir millor. D'aquesta manera, essent conscients del que saben i no saben fer amb la lectura, podran plantejar-se objectius de millora i les accions per aconseguir-los.

Al llarg del quadern, es proposen activitats de reflexió metacognitiva que permetran a l'alumne analitzar el seu procés com a lector. Reflexionar sobre com planificar la preparació d'una lectura en veu alta, valorar com ho ha fet, autoavaluar el que fa quan llegeix, portar el registre dels seus progressos, aprenentatges i problemes, són exemples d'activitats metacognitives. Tot aquest treball ha de servir de base per poder entaular una conversa amb el docent i amb la resta de companys.

6. Guia d'activitats del quadern de l'alumne

Convé no perdre mai de vista que l'objectiu del quadern és desvetllar el gust per la lectura. El recull ofereix un ampli ventall d'activitats. És obvi que no cal fer-les totes, com s'ha dit més amunt. Hem estructurat la proposta agrupant les activitats per capítols, per fer-les un cop llegit cadascun, però si ho considereu oportú les podeu fer després d'haver llegit el llibre sencer. Si us decanteu per aquesta segona opció, cal tenir present que algunes de les activitats (formulació d'hipòtesis del contingut...) deixaran de tenir sentit. Depenent del nivell acadèmic dels alumnes, podeu optar per fer les activitats oralment. Vosaltres coneixeu els vostres alumnes i heu de decidir quina opció s'adapta més bé a les seves necessitats.

El quadern està estructurat en tres blocs: abans de començar a llegir, mentre llegim i després de la lectura. L'enunciat de les activitats està pensat com una interpel·lació del protagonista del llibre, l'Arna, als seus lectors, els alumnes.

Per donar suport a algunes instruccions, els alumnes trobaran al llarg del quadern unes llegendes que facilitaran la comprensió d'alguns termes.

A continuació presentem l'esquema de treball del quadern.

- Pàgina inicial

Es presenta el protagonista del llibre, l'Arna. Es pot comentar amb els alumnes de quin nom pensem que ve *Arna*. Podeu aprofitar per parlar d'altres noms hipocorístics com Cesc (Francesc), Beth (Elisabeth), Quim (Joaquim), Txell (Meritxell)... I fer-los observar que la manera tradicional d'escurçar els noms propis en català és suprimint-ne el principi, no el final, que és com es fa en castellà. És el cas de l'Arna. I la Mari, i la Pili...

També trobareu una frase introductòria del quadern, que en forma de pregunta pretén crear expectatives als alumnes envers el llibre que llegiran. Poden compartir les seves opinions amb tot el grup classe.

6.1. Abans de començar a llegir

En aquest bloc trobareu vuit activitats que pretenen generar hipòtesis i motivació respecte al llibre.

- Activitat 1: autoconcepte lector

La primera activitat pretén generar una petita conversa al voltant dels hàbits lectors dels alumnes i les seves vides com a lectors. El mestre pot recollir informació sobre els seus perfils lectors. És molt important conèixer quines actituds manifesten envers els llibres, ja que depenent de si són positives o negatives la lectura serà més o menys plaent. Aquestes actituds prèvies són clau per predir tant l'hàbit de lectura com l'autoconcepte lector de cada alumne.

- Activitat 2: el llibre per fora

Es pretén que els alumnes explorin les diferents parts del llibre i observin que la informació de la coberta i la contracoberta dona moltes pistes sobre la història que s'amaga entre les seves pàgines. Cal que aprenguin els termes tècnics referits a les parts d'un llibre i a les dades principals (títol, autora, il·lustradora, editorial). Hauran d'adonar-se que en aquest cas l'autora també és la il·lustradora del llibre.

- Activitat 3: la coberta

L'estratègia lectora de fer hipòtesis és clau per a la comprensió. Quan un alumne no en fa, la lectura esdevé poc eficient. La formulació d'hipòtesis s'aplica en els tres moments del procés lector. En aquesta activitat els alumnes hauran de formular hipòtesis sobre el gènere literari al qual pertany el llibre i sobre els elements que configuren un text narratiu (espai, temps, personatge principal...).

Un cop hagin llegit el llibre, revisaran aquestes hipòtesis inicials i comprovaran si les han encertat o no.

- Activitat 4: traducció

El llibre original està escrit en alemany. Es planteja una activitat que vol desenvolupar la competència plurilingüe, fent reflexionar els alumnes sobre les semblances i diferències entre llengües i el coneixement d'altres llengües d'origen dels companys. És important que valorem la diversitat lingüística i cultural de l'entorn pròxim i d'arreu.

- Activitat 5: la contracoberta

Partint de la lectura del text de contracoberta els alumnes hauran de fer connexions amb altres lectures. L'estratègia lectora de fer connexions permet establir relacions entre el que llegim i els nostres coneixements i experiències. Fer connexions facilita la comprensió lectora.

- Activitat 6: els personatges

Continuem fent hipòtesis. Demanarem que es fixin en els personatges; només amb el suport dels noms i les imatges hauran d'endevinar qui és cada un. Poden treballar en parelles i després comentar amb tot el grup quines han estat les seves prediccions i com les justifiquen.

- Activitat 7: l'índex

L'índex d'un llibre també ens proporciona informació molt útil per fer-nos una idea del seu contingut. Llegirem entre tots els títols dels capítols i comentarem el vocabulari desconegut.

- Activitat 8: l'autora

Es proposa la lectura de la biografia de Cornelia Funke per apropar l'escriptora als alumnes i desvetllar-los la curiositat per ella. Aquesta lectura la pot fer el docent.

A partir de les qüestions que els alumnes es formulin sobre l'escriptora, poden ampliar la informació consultant la seva pàgina web: <http://www.corneliafunke.com/es> [Consulta: 09/07/2018].

6.2. Mentre llegim

El paper del docent ha de ser d'intermediari, de dinamitzador, de creador d'un ambient que convidi i ajudi a descobrir, a comprendre i a pensar sobre el que estem llegint.

CAPÍTOL 1

- Activitat 9

Volem aconseguir que *El petit home llop* esdevingui una lectura que serveixi per descobrir un món màgic, ple d'aventures, a partir dels quals els alumnes puguin imaginar, crear i divertir-se. El docent ha de ser lector, ha de regalar moments de lectura, ha de compartir aquestes lectures i n'ha de parlar. Proposem que el mestre faci la lectura en veu alta d'aquest primer capítol perquè és l'inici de la història i és un moment clau per crear expectatives i motivació envers la lectura i per oferir un bon model de lectura. Per crear ambient, pot buscar una música de fons mentre va llegint. Els alumnes no tindran el llibre al davant, només l'escoltaran. El mestre llegirà fins «No era una persona», a la pàgina 8. I demanarà: «Què deu ser?». Els alumnes formularan les seves hipòtesis en veu alta.

Seguidament continuarà la lectura del capítol fins al final.

Visualitzar

La lectura ens dona l'oportunitat de construir la nostra pròpia pel·lícula, d'imaginar el que llegim, de crear-nos el text mentalment. Aquesta activitat consisteix a escoltar la lectura del docent i alhora recrear l'escena a través dels sentits. Han d'imaginar el camí i les olors i els sorolls que es deuen sentir. L'estratègia de visualitzar permet submergir-se en la lectura i en facilita la comprensió.

- Activitat 10

Es demana als alumnes que utilitzin una altra estratègia de lectura (fer inferències), que vagin més enllà de la informació estrictament donada en el llibre.

- Activitat 11

La darrera activitat del capítol consisteix en una conversa sobre els coneixements que els alumnes tenen de la ràbia. Es pot fer una cerca d'informació a Internet amb la PDI.

Vocabulari i expressions:

Expressions: Es pot comentar la comparació «tenia els ulls grocs com l'ambre» i demanar als alumnes que cerquin altres comparacions sobre els ulls: «Brillaven en la foscor com dues fogueres enceses». Podem inventar-ne més.

Una frase feta que surt en aquest capítol és «les cames li feien figa». Es pot demanar què creuen que vol dir aquesta expressió i presentar tres opcions: tenir les cames toves, enfilar-se a una figuera a collir figues o tremolar-li les cames.

Els alumnes poden pensar en alguna situació en què *les cames els hagin fet figa*.

Vocabulari: talús, alè, pas subterrani, ressò, ambre i suprimir.

CAPÍTOL 2

- **Activitat 12**

Abans de començar la lectura del capítol, demanarem als alumnes que mirin dues imatges que hi surten. En parelles elaboraran hipòtesis i inferències sobre el que els transmeten les il·lustracions. Cal fer-los adonar com a través de les il·lustracions poden percebre emocions i sentiments.

A continuació es farà la lectura del capítol.

- **Activitat 13**

Adonar-se que les imatges ens aporten informació per ajudar a comprendre el text.

- **Activitat 14**

Conversa sobre la forma de comunicar-se dels protagonistes. Implica visualitzar la imatge que s'han fet a través de la lectura de l'invent que utilitzen la Lina i l'Arna per comunicar-se en secret. Amb l'activitat també es pretén que els alumnes facin connexions amb les seves experiències personals.

- **Activitat 15**

Estratègia: descobrir el significat de les paraules desconegudes. Es tracta que els alumnes reflexionin de manera individual i després en gran grup sobre les mesures que emprenen quan no entenen una paraula. L'objectiu no és tant que encertin el significat de les paraules proposades com que reflexionin sobre el procés i les estratègies per resoldre els buits de comprensió. És molt interessant que els diferents trucs es posin en comú i, si són vàlids, es penguin a l'aula. Així cada cop que algú no entengui una paraula no caldrà que aixequi la mà de seguida i preguntin: «Què vol dir...?». Hauran d'acostumar-se a seguir les pautes acordades.

- Activitat 16

Al llarg de la novel·la, l'autora alterna la narració amb el diàleg. Podem fer descobrir als alumnes fragments del capítol que són exemples de narració i de diàleg, i comentar-ne les característiques.

En el cas del diàleg:

- Cada cop que comença a parlar un personatge, es canvia de línia i cal posar un guió.
- Escrivim un punt, un interrogant o una admiració al final de cada intervenció, segons el tipus de frase.
- Les intervencions dels personatges s'intercalen amb les del narrador.
- Si enmig de la intervenció d'un personatge s'ha d'intercalar la veu del narrador, es posa entre guions. Per exemple:
-Com dius? –La mare el mirava, sorpresa.– Però si l'he guardat a la nevera.

Es proposa que inventin un diàleg diferent a partir del que ja surt al capítol. En aquest cas, el diàleg té lloc entre la mare, en Pau i l'Arna, i els alumnes hauran de completar la veu de l'Arna.

Vocabulari i expressions: conillet d'Índies i borrhissol.

CAPÍTOL 3

Es fa una lectura compartida del capítol.

- Activitat 17

Estratègia d'establir connexions: els alumnes hauran d'identificar-se amb un personatge de la història i fer l'exercici de posar-se a la seva pell. Es tracta que connectin amb els sentiments i les emocions d'una altra persona.

- Activitat 18

Recapitular un fragment del capítol posant per ordre les idees.

- Activitat 19

Fris cronològic. Aprofitant que el capítol parla d'una pel·lícula sobre els homes llop, creiem interessant que els alumnes sàpiguen que fa més de setanta anys que es fan pel·lícules d'aquesta temàtica. Aprofitem també per treballar aspectes matemàtics com ordenar nombres del miler i saber situar-los a la recta numèrica. Podem proposar que demanin els anys de naixement dels seus pares i avis i els situïn cronològicament, així descobriran que de pel·lícules sobre homes llop se'n fan des de fa molts anys.

Activitat 20

La comparació és un recurs literari que consisteix a posar en relació dos termes que s'assemblen en algun tret distintiu. La seva estructura conté els adverbis *com*, *més que*, *menys que* o similars. L'activitat proposa buscar les comparacions que surten en aquest capítol per aprendre a reconèixer aquesta figura retòrica, i per consolidar-la com a recurs propi inventant-ne d'altres que conservin el significat de les que utilitza Cornelia Funke.

Vocabulari i expressions

Vocabulari: canelobre, esmunyir, sanglotar, esquinçar.

CAPÍTOL 4

- Activitat 21

El docent o els alumnes en parelles poden decidir quin fragment del capítol llegiran.

Abans de fer la lectura cal que parlin de quines accions poden fer per preparar-se-la bé. Es tracta que reflexionin i escriguin els acords a què arriben. És molt important fer aquesta activitat de reflexió entre tots els membres de la classe, perquè així cada alumne pot sentir les idees dels companys. També és necessari el modelatge del docent explicitant en primera persona què fa ell per preparar-se una lectura. Després es pot fer una activitat oral d'autoavaluació sobre com han llegit i què pensen que poden millorar de cara a la propera vegada que hagin de fer una lectura en veu alta.

- Activitat 22

Es planteja com un exercici de comprensió literal i interpretativa per recordar si la informació és certa o no. Hauran de buscar informació explícita en la lectura i deduir-ne la implícita.

- Activitat 23

Ampliació de lèxic. La paraula *amulet* ja va sortir quan vam treballar l'índex del llibre, però ara cal tornar a recordar-la i buscar imatges d'amulets.

Un altre terme que caldrà buscar és museu etnològic. S'aprofita aquest moment del llibre per entaular una conversa amb els alumnes sobre la seva experiència amb els museus. Podem comentar i visitar alguna pàgina web dels museus més propers a la zona. Es proposa com a activitat d'ampliació fer una cerca a la pàgina del Museu Etnològic de Barcelona i veure quines activitats interessants ofereixen per a les escoles. La pàgina web del museu és:

<http://ajuntament.barcelona.cat/museuetnologic/ca/inici> [Consulta: 09/07/2018].

- Activitat 24

L'objectiu és que els alumnes es fixin en els trets d'un dels personatges «dolents» o antagonistes i que reflexionin i extreguin conclusions sobre com és a partir de la lectura del capítol. Els alumnes hauran d'inferir com és el Sr. Matamala, tenint en compte el seu comportament. Hauran de trobar les evidències que justifiquin la seva opinió. Es proposa fer aquesta activitat oralment.

Vocabulari i expressions: foragitar, coïssor. Recordarem el significat de paraules que havien sortit en capítols anteriors: loció i conillet d'Índies.

CAPÍTOL 5

- Activitat 25

Aquest capítol permet fer una lectura dramatitzada en grups de tres alumnes, que donaran veu a la Lina, l'Arna i la senyoreta Estruch. El docent pot triar quins fragments són més adequats o deixar que els escullin els mateixos alumnes.

Podem recordar els aspectes que hem acordat en el capítol anterior per fer una bona preparació de la lectura expressiva. Aprofitem per fer una autoavaluació i reflexionar si han millorat en els aspectes que s'havien proposat en llegir el capítol anterior.

- Activitat 26

Després de fer la lectura hauran d'inferir el títol del capítol, saber justificar per què es diu «La salvadora».

- Activitat 27

Localitzar informació explícita en el text sobre les evidències que convencen la senyoreta Estruch que l'Arna és un petit home llop.

- Activitat 28

El temps en el relat. Ara que ja han llegit la meitat del llibre, es pretén que s'aturin i reflexionin sobre com ha passat el temps en la història. Pot semblar que ha passat molt de temps, però si van recapitulant i rellegint el llibre s'adonaran que només han passat un parell de dies.

Vocabulari i expressions: sacsejar, destarotar, mos...

CAPÍTOL 6

- Activitat 29

Proposem una lectura autònoma d'aquest capítol. El docent proporcionarà pòstits i els alumnes, a mesura que vagin llegint, hauran de marcar algun moment que els hagi

agradat o els hagi inquietat, o que els hagi fet pensar en alguna situació o record o, en definitiva, en alguna cosa que els hagi provocat algun tipus de sentiment.

Després farem una conversa en què els alumnes poden comentar quins moments de la lectura han marcat i per què. Ho poden posar en comú primer en parelles i després entre tots.

L'objectiu d'aquesta activitat és que l'alumne faci connexions. Aquesta estratègia ajuda a immersir-se més en la lectura.

- Activitat 30

Estructura problema-solució. La novel·la planteja una situació conflictiva i al llarg dels capítols es van proposant una sèrie de mesures per intentar resoldre-la. Es comparteix amb els alumnes quina és la causa del problema de l'Arna i hauran de recapitular quines solucions s'han anat ideant en aquests sis capítols (demana ajuda a la senyoreta Estruch, anar a la biblioteca a buscar informació sobre els homes llop, anar a buscar un amulet al Museu Etnològic...). També es demana als alumnes que intentin pensar altres solucions.

- Activitat 31

Es demana que busquin imatges d'amulets i que imaginin, a partir del que diu la lectura, com és l'amulet del museu. Hauran de pintar-lo d'acord amb aquestes informacions.

Vocabulari: etnòleg, formigueig, vitrina, inhalar vapors.

Expressions: sentir un rau-rau a l'estómac, venir aigua a la boca. Els alumnes poden inferir-ne el significat a partir del context. També se'ls pot demanar que pensin en situacions personals que els facin sentir així.

CAPÍTOL 7

- Activitat 32

Aquest capítol el començarem a llegir pel final (pàgina 71). La lectura la farà el docent, que també en llegirà el títol, «Quina mala sort». Els alumnes hauran de fer inferències en parelles sobre el que pensen que ha passat abans. Ho comentarem entre tots i després en faran la lectura individual, ara sí, començant pel començament.

- Activitat 33

Es proposa fer una entrevista al Sr. Matamala, que finalment ha aconseguit fer una fotografia de l'Arna amb l'aspecte d'home llop. Fer-se preguntes també és una estratègia de lectura molt significativa, perquè implica tenir en compte i haver entès el que s'ha llegit de moment. També hauran de pensar un titular per a la notícia. Aquesta és una activitat que demana als nens i nenes fer un exercici de recapitulació.

Vocabulari i expressions: enfurismar, udolar, esgarriar. L'expressió «trigar una eternitat» i la comparació «els ulls brillen com els fars dels cotxes».

CAPÍTOL 8

Proposem que l'alumne faci la lectura al seu ritme, de manera autònoma.

- Activitat 34

Es pretén comprovar la comprensió literal i interpretativa de l'alumne. Han de buscar la informació que no es correspon amb el llibre i escriure-la correctament.

- Activitat 35

Consisteix a fer una recerca sobre els llops, aprofitant que en aquest capítol l'Arna actua cada cop més com un llop de veritat. Aquesta activitat la poden fer en parelles o petit grup. Es pot plantejar de forma cooperativa i que cada grup o parella s'encarregui d'investigar sobre un aspecte dels llops. Hauran d'emplenar un mapa conceptual amb els trets més rellevants dels llops. També es pot mirar un documental molt curt de l'Info K sobre els llops: <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/programa/titol-video/video/4968112/> [Consulta: 09/07/2018] i/o una part del documental de TV3 sobre els llops:

<http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/espai-terra/mirem-als-ulls-del-llop/video/5635293/> [Consulta: 09/07/2018].

<http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/espai-terra/espai-terra-01122016/video/5635238/> (del minut 6:20/ minut 9 fins al minut 18 es parla del llop). [Consulta: 09/07/2018].

També es pot consultar la notícia «El llop torna pas a pas», d'*El País*. La notícia explica que se n'han vist quinze exemplars solitaris a Catalunya des del 2000, tot i que la Generalitat descarta que l'espècie s'hi hagi establert definitivament

https://cat.elpais.com/cat/2018/02/04/catalunya/1517784386_886371.html [Consulta: 09/07/2018].

Vocabulari i expressions: aterrides.

CAPÍTOL 9

Lectura autònoma i individual.

- Activitat 36

Ens fixarem en dos personatges, en Roc i en Martí. Es proposa als alumnes que facin una reflexió crítica dels fets, de les accions i de les intencions d'aquests personatges contraris a l'Arna. Aprofitarem per establir una conversa o petit debat sobre els alumnes que molesten i es fiquen amb els altres. A l'inici del debat caldrà remarcar les normes d'intervenció.

- Activitat 37

Els alumnes hauran de recapitular i fer memòria del que han llegit. Es tracta d'una comprensió literal.

Vocabulari i expressions: escanyolit, malícia, bocabadats.

CAPÍTOL 10

En aquest capítol es combinarà la lectura del docent amb la lectura autònoma de l'alumne.

- Activitat 38

Comencem amb la lectura d'un fragment del darrer capítol, a càrrec del docent, que servirà per fer inferències i formular hipòtesis sobre com creuen que acabarà la història. Tot seguit faran la lectura del darrer capítol i n'esbrinaran el desenllaç.

- Activitat 39

Proposem fer una activitat de recapitulació. Hem fet una adaptació de la piràmide narrativa d'Andrés Calero. Es tracta de contestar amb poques paraules les vuit qüestions que plantegen les diferents cares de la lluna i, amb les respostes, escriure un petit resum.

- Activitat 40

Es vol estimular una conversa sobre la seva opinió sobre el final del llibre. Aquesta història té un final una mica diferent. Primer, individualment, hauran de reflexionar sobre si s'esperaven un final com aquest, i després pensaran de quina manera acabarien la història ells.

Amb aquesta activitat donem per acabada la lectura del llibre i iniciem un bloc d'activitats per fer després de la lectura.

Vocabulari i expressions: claraboia, famolenc, crestallera, tatuatge, incrèdula i esfumar. La metàfora «la llum de la lluna la va tenyir de color d'argent» i la comparació «el cel era negre com el carbó».

6.3. Després de la lectura

En aquest darrer bloc es presenta un conjunt d'activitats que tenen com a objectiu verificar les hipòtesis que s'havien formulat abans de la lectura, compartir opinions sobre el llibre, reflexionar-hi, fer-ne una valoració crítica i proposar moments de reflexió metacognitiva.

- Activitat 41

Hauran de tornar enrere i contrastar el que pensaven abans de llegir el llibre i ara. És important fer una aturada i corroborar (o desmentir) les hipòtesis inicials.

- Activitat 42

Deixem uns minuts de reflexió individual sobre moments del llibre (el més interessant, el més trist...) i tot seguit encetem una conversa. És important que s'adonin que cadascú pot tenir una opinió diferent sobre el llibre i que s'ha de respectar.

- Activitat 43

Aprofitem el moment perquè els alumnes pensin en algú a qui els agradaria recomanar aquest llibre. Les recomanacions en part es basen en apreciacions subjectives. Presenciar el model del docent permetrà als alumnes saber seleccionar quina és la informació que cal donar, i com organitzar-la i presentar-la de manera més coherent i ordenada. També podem consultar algunes pàgines de recomanacions de llibres infantils i juvenils per veure'n models, com per exemple la pàgina *Va de llibres* <http://www.edu365.cat/vadellibres/index.htm> [Consulta: 09/07/2018].

És important poder extreure'n entre tots quines són les pautes per fer una recomanació (donar les dades bàsiques del llibre: títol, autor, etc., dir si els ha agradat, què els ha sorprès, si els ha recordat alguna experiència personal, i acabar amb una frase que animi a llegir-lo). Poden escriure la recomanació sobre *El petit home llop* a través d'alguna pàgina web com *Què llegeixes?*

<http://www.quellegeixes.cat/franja/llapis> [Consulta: 09/07/2018].

- Activitat 44

Presentem una activitat de cloenda en què han de posar-se en el lloc del nostre protagonista i expressar què sentirien si els passés el mateix. Aprofitem aquest moment perquè cada alumne «es transformi en nen o nena llop». Poden agafar una fotografia seva i fer una creació plàstica. També es poden utilitzar algunes aplicacions:

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.WerewolfPhotoEditorFreeMontageMaker&hl=es_419 [Consulta: 09/07/2018].

Recordarem les parts d'una descripció: característiques físiques i manera de ser (caràcter, habilitats i aficions). Els alumnes hauran de fer una descripció de la seva nova imatge i de la seva vida com a nen o nena llop. El quadern proporciona algunes preguntes per generar idees i un suport per organitzar-les. També caldrà recuperar el fragment del segon capítol on l'autora descriu l'Arna. Farem esment de la riquesa d'adjectius i de l'ús de les comparacions per remarcar algun aspecte de la descripció. Animarem els alumnes a utilitzar aquests recursos literaris.

- Activitat 45

Cal fer adonar els alumnes que els fets que s'expliquen en la narració sempre tenen lloc en un entorn físic. Els espais principals d'*El petit home llop* són la casa de l'Arna, l'amagatall de les golfes, la biblioteca, l'escola, el museu, el carrer, el parc, la teulada i el túnel del talús del metro.

Es demana als alumnes que recordin els espais i que els associïn amb les imatges i amb els fets de la novel·la.

- Activitat 46

Aquesta és una activitat d'ampliació que vol fomentar l'esperit crític i la competència social i ciutadana. Es parteix de la lectura d'un supòsit o cas. Es pot escenificar la situació; el docent pot arribar a classe amb un sobre gros que conté la carta d'en Peter Singer, i buscar, davant dels alumnes, informació a la PDI per saber qui és, abans de llegir-los la carta.

Els alumnes hauran de donar resposta a la demanda d'en Peter Singer a través d'un escrit, que pot ser en forma de carta. Poden fer un treball en parelles o en grup per pensar, buscar informació i elaborar les seves idees inicials. Seguidament, compartiran amb la resta de la classe els seus plantejaments. Per elaborar la resposta es pot plantejar en forma d'escriptura col·lectiva. Consisteix a escriure la carta per enviar a les autoritats, amb les aportacions de tots els grups, mentre un alumne o el docent la va escrivint a la PDI.

Activitat 47

Autoavaluació. Aquest apartat és necessari perquè els alumnes reflexionin sobre el seu procés de lectura. Ho fem a partir d'una taula que té en compte els tres moments: abans, durant i després de la lectura. Es donen uns enunciats i cada alumne decidirà fins a quin punt hi està d'acord. El barem s'establirà pintant una part de la lluna, tota o gens, segons el grau d'acord o desacord.

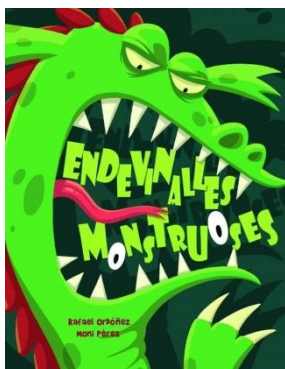
- Una altra activitat que es proposa és la valoració personal de les diferents modalitats de lectura i d'escriptura personal. Es pot establir un diàleg sobre per què els agrada més una forma de lectura que una altra. Podem recollir molta informació que ens serà útil per dissenyar o rediseñar activitats de lectura.
- Finalment es proposa una activitat de reflexió per ajudar els alumnes a prendre consciència de les estratègies que utilitzen quan llegeixen, i a valorar el que han après, el que han millorat i el que es proposen millorar. És fonamental proposar exercicis d'aquesta mena si volem fomentar l'autonomia de l'alumne. Cal que siguin conscients dels seus aprenentatges, dels seus progressos i del que els convé millorar. És interessant que després puguin compartir les seves reflexions oralment.

7. Altres recursos

- Lola Casas.. *Música i poemes per a petits monstres* (llibre + CD).

- Rafael Ordóñez i Moni Pérez. *Endevinalles monstruoses*.

- Lola Casas. *Qui sóc?* La Galera.

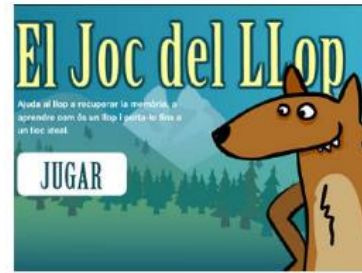

Per passar-ho bé amb les endevinalles. Personatges com Frankenstein, el comte Dràcula, el llop, l'home del sac... pul·lulen per les pàgines del llibre mesclats amb altres com la fada, el sastre valent, el follet, la Ventafocs...

- *El Joc del Llop*

<http://www.lafactoriainteractiva.com/eljocdellop/> [Consulta: 09/07/2018].

L'interactiu té com a objectiu que els jugadors descobreixin diferents coses sobre la biologia, la vida social, els perills, les interaccions amb l'home i les necessitats dels llops. El Departament de Medi Ambient i Habitatge, a través del Parc Natural del Cadí-Moixeró, ha posat en marxa *El Joc del Llop*, un interactiu didàctic d'ordinador sobre el llop que pretén acostar als nens i nenes aquest animal protegit.

- Fer-se una màscara de llop

<https://es.pinterest.com/explore/m%C3%A1scara-de-lobo/?lp=true> [Consulta: 09/07/2018].

- Ens maquillem com els homes llop

<https://es.pinterest.com/pin/514395588673269890/?lp=true> [Consulta: 09/07/2018].

- Aplicació per transformar una foto en home llop

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.WerewolfPhotoEditorFreeMontageMaker&hl=es> 419 [Consulta: 09/07/2018].

- Web de l'autora <http://www.corneliafunke.com/es> [Consulta: 09/07/2018].

La pàgina web de l'autora ofereix espais on participar, com per exemple:

- Quadern d'esbossos. Aquí l'autora us proposa un quadern per afegir il·lustracions, pintures o collages que hàgiu fet inspirats en algun dels seus llibres.
- Els vostres contes. Podeu intercanviar opinions, idees amb altres amants de l'escriptura. També podeu enviar els contes que us hàgiu inventat.
- Llibre de visites. És un espai per fer una pregunta o algun comentari a l'escriptora.

8. Quadre resum d'activitats

PROCÉS LECTOR	CAPÍTOL	Núm. ACTIVITAT	CONTINGUT	TIPUS D'AGRUPAMENT
ABANS DE LA LECTURA		1	Autoconcepte lector.	Individual / compartir tota la classe
		2	Exploració del llibre i localització dades bibliogràfiques.	Individual
		3	Elaboració d'hipòtesis sobre el gènere discursiu i els elements de la narració.	Individual/parella / tota la classe
		4	Diversitat lingüística i cultural. Formulació d'hipòtesis i d'inferències.	Individual
		5	Elaboració de connexions amb altres lectures.	Individual / tota la classe
		6	Elaboració d'hipòtesis sobre els personatges.	Individual
		7	Exploració de l'índex. Accés al significat de paraules desconegudes.	Individual / tota la classe
		8	Coneixement de l'autora. Connexions autora-jo Estratègia lectora: fer preguntes.	Individual
MENTRE LLEGIM	1	9	Gaudi lectura en veu alta del mestre. Visualització a partir de descripcions.	Individual
		10	Elaboració d'inferències.	Individual
		11	Cerca d'informació: ampliació lèxic.	Tota la classe
		12	Observació i anàlisi de	Parelles

	2		les il·lustracions i de les sensacions que transmeten. Elaboració d'hipòtesis i d'inferències.	
		13	Ampliació de vocabulari. Inferències a partir d'imatges.	Individual
		14	Visualització. Elaboració de connexions amb experiències personals.	Tota la classe
		15	Inferències del significat de paraules desconegudes a partir del context.	Individual i tota la classe
		16	Elaboració de connexions. Identificació amb un personatge. Elaboració d'un diàleg.	Tota la classe / Individual
	3	17	Elaboració de connexions. Identificació amb un personatge. Punt de vista.	Individual
		18	Recapitulació.	Individual
		19	Lectura fris cronològic Números del miler.	Individual
		20	Anàlisi recursos literaris: la comparació.	Individual
	MENTRE LLEGIM	4	21	Preparació d'una lectura en parelles.
22			Comprensió literal i interpretativa.	Individual
23			Cerca d'informació a Internet.	Individual i gran grup
24			Reflexió sobre els personatges.	Individual

			Elaboració d'inferències.	
5	25	Lectura preparada. Lectura dramatitzada. Autoavaluació	Grups de 3	
	26	Comprensió crítica i inferencial.	Individual	
	27	Localització d'informació explícita del text.	Individual	
	28	El temps de l'obra. Recapitulació.	Individual	
6	29	Elaboració de connexions.	Individual i tota la classe	
	30	Estructura problema-solució. Recapitulació de la lectura.	Individual	
	31	Cerca d'informació. Visualització.	Individual	
7	32	Gaudi: lectura del docent. Elaboració d'inferències.	Tota la classe i parelles	
	33	Fer preguntes. Entrevista a un personatge. Elaboració d'un titular d'una notícia.	Individual	
8	34	Comprensió literal i inferencial	Individual	
	35	Cerca i reorganització de la informació.	Parelles o petit grup / tota la classe	
9	36	Elaboració d'inferències. Lectura crítica.	Parelles / tota la classe	
	37	Comprensió literal. Recapitulació.	Individual	
10	38	Gaudi: Lectura del docent. Elaboració d'inferències i	Gran grup / individual	

			d'hipòtesis.	
		39	Recapitulació.	Individual
		40	Reflexió sobre el final de la història.	Individual / tota la classe
DESPRÉS DE LLEGIR		41	Comprovació i verificació de les hipòtesis realitzades.	Individual
		42	Conversa literària.	Individual / tota la classe
		43	Elaboració d'una recomanació lectora.	Reflexió individual / tota la classe
		44	Expressió de sentiments. Elaboració de connexions. Visualització. Descripció literària.	Individual
		45	Anàlisi i reconeixement d'elements clau dels textos literaris: l'espai.	Individual
		46	Compromís lector. Competència social i ciutadana. Reflexió sobre els llocs (zoo/animals en llibertat)	Petit grup / tota la classe
		47	Autoavaluació del procés lector. Valoració del progrés i treball personal.	Individual / tota la classe
ACTIVITAT		CONTINGUT		TIPUS D'AGRUPAMENT
El meu cau secret. Quadern d'escriptura personal		Esriptura personal		Individual
Paraules i expressions noves que vull aprendre		Ampliació de vocabulari		Individual / parelles

9. Bibliografia i webgrafia

CALERO, A. *Cómo mejorar la comprensión lectora. Estrategias para lograr lectores competentes*. Wolters Kluwer. 2011.

CASAS, L. *Tot Dahl*. Barcelona: La Galera. 1999.

CENTELLES, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Associació de mestres Rosa Sensat, 2005.

CHAMBERS, A. *Dime*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 2007.

TEIXIDOR, Emili. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna Edicions, 2007.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La lectura en un centre educatiu*. Departament d'Ensenyament, 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0015/4fcb7f08-acc8-43ad-b1bf-5f303ec82902/lectura_centre_educatiu.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El temps de lectura a primària*. Departament d'Ensenyament, 2014.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0019/6c7604fa-5bd3-4c15-904c-297dcc04419d/04_temps-de-lectura-a-primaria.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La fluïdesa lectora*. Departament d'Ensenyament, 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0045/43f3eddc-68ea-485b-a733-ced27a079145/16_fluidesa_lectora.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El gust per llegir a educació infantil i a educació primària*. Departament d'Ensenyament, juny de 2014 i 2a edició actualitzada: abril de 2016.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/gustperllegir/documents/gust_llegir_infantil_primaria.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Presentació i recomanació de llibres: una activitat per al foment de la lectura autònoma*. Departament d'Ensenyament, 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/76ec51e8-c03c-4836-8eba-641a4f3d6d77/8_presentacio_recomanacio_llibres.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Parlem de llibres. La tertúlia literària*. Departament d'Ensenyament, 2013.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0002/0cd6>

[b76d-e73a-4c33-8f30-b19c4e501e7a/9_parlem_de_llibres.pdf](#) [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La piràmide de lectura. Una proposta de construcció del propi hàbit lector*. Primària. Departament d'Ensenyament, 2014.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0060/88351433-4dec-424a-a5a3-7d228a01877a/guia_piramide_primaria.pdf [Consulta: 09/07/2018].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Portafolis de lectura CM*. Departament d'Ensenyament, 2017.

<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/impulslectura/einesprof/portafolis-lectura/> [Consulta: 09/07/2018].

PÀGINA WEB OFICIAL DE CORNELIA FUNKE

<http://www.corneliafunke.com/es> [Consulta: 09/07/2018].

VA DE LLIBRES

<http://www.edu365.cat/vadellibres/index.html> [Consulta: 09/07/2018].